

Brüssel, 30.6.2021
COM(2021) 352 final

2021/0173 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni raames seoses Põhja-Atlandi hoovuse ja Jevlanovi veealuse mäe merekaitseala (NACESe merekaitseala) piiritlemist käsitleva otsusega ja kõnealuse piirkonna haldamist käsitleva soovitusega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjonis liidu nimel võetav seisukoht seoses Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (edaspidi „OSPARi konventsioon“) raames Põhja-Atlandi hoovuse ja Jevlanovi veealuse mäe merekaitseala (edaspidi „NACESe merekaitseala“) piiritlemist käsitleva otsuse ja kõnealuse piirkonna haldamist käsitleva soovitusel kavandatava vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. OSPARi konventsioon

OSPARi konventsiooni eesmärk on kaitsta Kirde-Atlandi merepiirkonda inimtegevuse kahjuliku mõju eest, et kaitsta inimeste tervist ja mereökosüsteeme ning võimaluse korral taastada kahjustatud merealad. Konventsioonil on 16 osalist: Belgia, Taani, EL,¹ Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Island, Iirimaa, Madalmaad, Norra, Portugal, Hispaania, Rootsi, Ühendkuningriik, Luksemburg ja Šveits. Konventsioon oli allakirjutamiseks avatud Oslo ja Pariisi komisjoni ministrite kohtumisel 22. septembril 1992 Pariisis ja see jõustus 25. märtsil 1998.

2.2. Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjon

OSPARi konventsiooni artikli 10 kohaselt moodustatud Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjon (edaspidi „OSPARi komisjon“) koosneb iga konventsiooniosalise esindajatest ning see tuleb kokku korrapäraste ajavahemike järel ja igal ajal konkreetsete asjaolude tõttu. Komisjoni ülesannete hulka kuulub järelevalve konventsiooni rakendamise üle ning merepiirkonna tingimuste, võetavate meetmete tõhususe, seatud prioriteetide ja mis tahes täiendavate või mitmesuguste meetmete vajaduse läbivaatamine.

Vastavalt konventsiooni artiklile 20 on igal konventsiooniosalisel komisjonis üks hääl. ELil on nii palju hääli, kui palju on konventsiooniosalisest liikmesriike. EL ei kasuta oma hääleõigust, kui seda teevad liikmesriigid, ja vastupidi.

Vastavalt konventsiooni artikli 15 lõikele 3 võtab komisjon konventsiooni muudatused vastu konventsiooniosaliste ühehäälsel otsusega.

2.3. OSPARi komisjoni kavandatavad aktid

1. oktoobril 2021 peab OSPARi komisjon iga-aastaselt ministrite kohtumisel vastu võtma NACESe merekaitseala piiritlemist käsitleva otsuse ja kõnealuse piirkonna haldamist käsitleva soovitusel (edaspidi „kavandatavad aktid“).

OSPARi komisjoni kavandatava otsusega piiritlemise kohta kehtestatakse NACESe merekaitseala ja määratakse kindlaks selle piiride geograafilised koordinaadid (laius- ja pikkuskraadid). OSPARi komisjoni kavandatava soovitusel NACESe merekaitseala haldamise kohta püütakse juhendada OSPARi konventsiooni osalisi selliste meetmete vastuvõtmisel, millega kaitsta ja säilitada merelinde ja ökosüsteeme, sh nende elurikkust ning neid populatsioone toetavaid protsesse, kooskõlas eespool nimetatud soovitusel lisas esitatud üldiste ja konkreetsete kaitse-eesmärkidega.

¹ Nõukogu 7. oktoobri 1997. aasta otsus 98/249/EÜ Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 104, 3.4.1998, lk 1).

Lõpuleviidud teaduslikud lisaanalüüsid piirkonna kui merelindude toitumiskoha tähtsuse kindlakstegemiseks on esitatud 2020. aasta detsembris avaldatud põhjalikus dokumendis². Kui merekaitseala on kindlaks määratud, oleks kavandatud merekaitseala OSPARi võrgustiku suurim ala, mis hõlmab ligikaudu 600 000 km² (Prantsusmaa pindala), ning sellest saaks OSPARi merepiirkonnas ühiselt kindlaks määratud kaheksas, riikide jurisdiktsiooni alt välja jääv merekaitseala.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Korduvalt on tunnistatud vajadust kaitsta merede elurikkust ja ökosüsteeme, sealhulgas riikide jurisdiktsiooni alt välja jäävatel merealadel. 2020. aasta oktoobris nõukogus vastu võetud järeldustes komisjoni teatise „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ kohta kutsutakse üles seadma kõrgeid sihte bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 15. konverentsil ning väljendatakse heameelt eesmärgi üle – kaitsta vähemalt 30 % ELi merealast, millest üks kolmandik on rangelt kaitstud ja moodustab 10 % ELi merepiirkonnast. Ühtlasi rõhutatakse, et see on eesmärk, mille liikmesriigid peavad ühiselt saavutama, ning tunnistatakse tungivat vajadust suurendada jõupingutusi, et tagada kõigi kaitsealade tõhus majandamine, määrata kindlaks selged kaitse-eesmärgid ja -meetmed ning neid asjakohaselt jälgida ja karmistada. Peale selle toonitatakse, kui oluline on püüda saavutada elurikkust käsitlevate mitmepoolsete lepingute (nt OSPAR) omavaheline koostöö ja nendega kaasevad hüved, ning integreerida elurikkusega seotud kaalutlused ja eesmärgid asjaomastesse rahvusvahelistesse ja piirkondlikesse protsessidesse. Sellega seoses kinnitatakse ELi toetust, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) alusel sõlmitaks 2021. aastal ambitsioonikas, õiguslikult siduv rahvusvaheline kokkulepe riikide jurisdiktsiooni alt välja jäävate alade merekeskkonna elurikkuse kohta. Lõpetuseks kinnitatakse taas ELi toetust Antarktika vete elusressursside kaitse komisjoni raames kolme suure merekaitseala kindlaksmääramisele Lõuna-Jäämeres.

Pidades silmas OSPARi komisjoni ministrite järgmist kohtumist oktoobris, on liidu seisukoht vajalik, sest OSPARi komisjoni kavandatud otsus piiritlemise kohta, mis võetakse vastu koos merekaitsealade haldamist käsitleva soovitusena, on õiguslikult siduv tekst. Isegi kui soovitus ei oleks õiguslikult siduv, tehakse ettepanek, et liidu seisukoht hõlmaks mõlemat kavandatavat akti, kuna need on omavahel tihedalt seotud. Kuna otsus ja soovitus hõlbustavad ELi rahvusvaheliste kohustuste ja eesmärkide täitmist ning täiustavad keskkonnakaitset, tehakse ettepanek, et liit toetaks nende vastuvõtmist.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel.

²

<https://www.ospar.org/documents?v=43885>

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

OSPARi komisjon on lepinguga (st OSPARi konventsiooniga) moodustatud organ.

Otsus, mille OSPARi komisjon peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt, kuna kõik OSPARi komisjoni otsused on konventsiooniosalistele vastavalt OSPARi konventsioonile (artikli 13 lõige 2) õiguslikult siduvad. Kuigi soovitused ei ole õiguslikult siduvad, on OSPARi komisjoni soovitus NACESe merekaitseala haldamise kohta käesoleval juhul tihedalt seotud OSPARi komisjoni otsusega piiritlemise kohta ja seetõttu on asjakohane käsitleda neid liidu ühtse seisukoha alusel.

Kavandatavate aktidega ei täiendata ega muudeta OSPARi konventsiooni institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonnakaitsega.

Seega on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

4.3. Järeldus

Ettepanekus esitatud otsuse õiguslik alus peaks seega olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni raames seoses Põhja-Atlandi hoovuse ja Jevlanovi veealuse mäe merekaitseala (NACESe merekaitseala) piiritlemist käsitleva otsusega ja kõnealuse piirkonna haldamist käsitleva soovitusega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon³ (edaspidi „konventsioon“), mille osaline liit on, jõustus 25. märtsil 1998.
- (2) Konventsiooni artikli 10 lõike 3 kohaselt võib konventsiooni artikli 10 lõike 1 alusel moodustatud komisjon („OSPARi komisjon“) kooskõlas konventsiooni artikliga 13 võtta vastu otsuseid ja soovitusi.
- (3) OSPARi komisjon võtab oma 24. istungil / 1. oktoobril 2021 peetaval kohtumisel vastu otsuse Põhja-Atlandi hoovuse ja Jevlanovi veealuse mäe merekaitseala (edaspidi „NACESe merekaitseala“) piiritlemise kohta ja soovituse kõnealuse ala majandamise kohta.
- (4) OSPARi komisjoni kavandatava otsusega kehtestatakse NACESe merekaitseala ja määratakse kindlaks selle piirid.
- (5) OSPARi komisjoni kavandatava soovituse eesmärk on juhendada konventsiooniosalisi nende tegevuses ja soovituse lisas esitatud kaitse-eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete vastuvõtmisel.
- (6) OSPARi komisjoni kahe kavandatava akti vahel on tihe seos ja seetõttu on asjakohane käsitleda neid liidu sama seisukoha alusel.
- (7) On asjakohane kehtestada liidu nimel OSPARi komisjonis võetav seisukoht, kuna kõnealuse komisjoni tehtav otsus on liidu jaoks siduv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

OSPARi komisjoni 24. istungil / kohtumisel liidu nimel võetav seisukoht on toetada Põhja-Atlandi hoovuse ja Jevlanovi veealuse mäe merekaitseala (NACESe merekaitseala) piiritlemist käsitleva otsuse ja kõnealuse piirkonna majandamist käsitleva soovituse vastuvõtmist.

³ EÜT L 104, 3.4.1998, lk 2.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*